

# Manipulace na Pozemkovém fondu ČR

Analýza mediálního pokrytí kauz, kterým se v Hospodářských novinách věnoval Vojtěch Blažek

vypracovaná pro společnost



**NADACE  
OPEN SOCIETY FUND  
PRAHA**

období: 9. 11. 2011 - 31. 12. 2012

**NEWTON Media a.s.** je největší společností v České republice, která již osmnáct let dodává v elektronické podobě plná znění veškerých informací z tisku, plné přepisy zpravodajských a vybraných publicistických pořadů televizních a rozhlasových stanic, agenturní zpravodajství a obsahy internetových serverů.

**Mediální analýza** je dalším rychle rozvíjejícím se produktem, který společnost NEWTON Media a.s. nabízí svým klientům. Jedná se o přehledný rozbor obrazu společnosti, který o ní vytvářejí média. Tyto cenné informace získané na základě obsáhlého množství materiálu, umožňují našim klientům kvalifikovanější rozhodování a zvyšují ve svém důsledku jejich konkurenční výhodu. Mediální analýza může včas upozornit na příležitosti a rizika a umožňuje spatřit skryté souvislosti.

**Kontakt:**

Ing. Věra Čarná  
vedoucí oddělení mediálních analýz  
NEWTON Media, a.s.  
tel.: +420 225 540 501  
e-mail: vera.carna@newtonmedia.cz  
www.newtonmedia.cz

**Nadace Open Society Fund Praha** přispívá k rozvoji otevřené společnosti a prosazuje systémové změny vedoucí k posílení demokracie v České republice. Podporuje neziskové organizace, občanské iniciativy i jednotlivce, aby byli aktivními občany, kteří ovlivňují prostředí ve svém regionu a své zemi. V otevřených výběrových řízeních poskytuje granty na podporu lidských práv, transparentnosti, vzdělávání a dalších oblastí. Vlastními aktivitami také bojuje proti všem formám diskriminace a usiluje o zvyšování tolerance ve společnosti. Více na [www.osf.cz](http://www.osf.cz)

**Kontakt:**

Marie Peřinová, Nadace Open Society Fund Praha  
tel: 777 787 975  
e-mail: marie.perinova@osf.cz  
[www.osf.cz](http://www.osf.cz)

## ÚVOD

Tato mediální analýza vznikla v rámci soutěže Novinářská cena 2012, kterou v České republice od roku 2010 každoročně pořádá Nadace Open Society Fund Praha ve spolupráci s českým Googlem, NEWTON Media a.s. a Nadáciou otvorenej spoločnosti - Open Society Foundation Bratislava.

Věříme, že kvalitní novinářská práce si zaslouží veřejné ocenění, neboť je nezbytnou součástí otevřené demokratické společnosti a přispívá k jejímu rozvoji. Především investigativní žurnalistika je významným článkem kontroly volených zástupců, úředníků a jiných veřejně činných osob ze strany občanské společnosti.

Rychlé střídání dílčích témat a kauz, které investigativní novináři vynášejí na světlo, i naše „krátká“ paměť nám v běžném životě ztěžují pochopení skutečného vlivu investigativní práce. Proto jsme se rozhodli analyzovat jeden konkrétní případ a pokusit se na něm ukázat, jaký průběh a dopad může investigativní práce mít.

Tato analýza se věnuje sérii článků o Pozemkovém fondu, které publikoval redaktor Vojtěch Blažek ve spolupráci s dalšími novináři v Hospodářských novinách a za které získal vítězství v kategorii Nejlepší analyticko-investigativní příspěvek psané žurnalistiky v soutěži Novinářská cena 2012. Analýza rozebírá průběh i následky kauzy pro její aktéry i to, jak se kauze věnovala ostatní média a jak se vlivem publicity vyvíjel mediální obraz Pozemkového fondu.

Je to sice analýza konkrétního případu, některá její zjištění se však jistě dají zobecnit. Doufáme, že analýza bude impulzem k dalšímu zkoumání a přemýšlení o silných stránkách i hranicích české investigativní žurnalistiky.

Nadace Open Society Fund Praha a NEWTON Media a.s.

Červen 2013

## OBSAH

<b>1. PŘEDMĚT, ÚČEL A ČASOVÝ RÁMEC ANALÝZY.....</b>	<b>4</b>
<b>2. JEDNOTLIVÉ KAUZY NA STRÁNKÁCH HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN A IHNED.CZ .....</b>	<b>4</b>
2.1. KAUKA FRYDRYCH.....	4
2.2. PORADCI Z ODS.....	4
2.3. PLÝTVÁNÍ VEŘEJNÝMI PROSTŘEDKY .....	4
2.4. POZEMKY V BRUNTÁLU .....	5
2.5. POZEMKY V BEDŘICHOVĚ .....	5
2.6. RESTITUČNÍ NÁROKY POTOMKŮ JULIA BEČVÁŘE.....	5
2.7. POZEMKY V HOSTIVICI.....	5
2.8. KAUKA PLACZKOVÁ.....	5
2.9. PRONÁJEM V BUDOVĚ ALOISE HADAMCZIKA .....	6
2.10. REZIGNACE RADIMA ŽIKY .....	6
2.11. POZEMKY VE ŠPINDLEROVĚ MLÝNĚ .....	6
2.12. POZEMKY V OKOLÍ BĚLÉ U OPAVY .....	6
2.13. POČET ČLÁNKŮ O JEDNOTLIVÝCH KAUZÁCH NA STRÁNKÁCH HN A IHNED.CZ .....	7
<b>3. VÝVOJ PUBLICITY - POROVNÁNÍ HN A IHNED.CZ S OSTATNÍMI MÉDII .....</b>	<b>8</b>
<b>4. MEDIALIZACE SLEDOVANÝCH KAUZ V OSTATNÍCH MÉDIÍCH .....</b>	<b>9</b>
4.1. POČET ČLÁNKŮ O JEDNOTLIVÝCH KAUZÁCH .....	9
4.2. MEDIALIZACE PODLE SKUPIN MÉDIÍ (BEZ HN A IHNED.CZ) .....	10
4.3. MÉDIA NEJČASTĚJI PÍŠÍ O KAUZÁCH POZEMKOVÉHO FONDU.....	10
<b>5. REAKCE POZEMKOVÉHO FONDU ČR.....</b>	<b>11</b>
<b>6. ZÁVĚR.....</b>	<b>12</b>
<b>7. SLEDOVANÁ MÉDIA .....</b>	<b>12</b>

## 1. Předmět, účel a časový rámec analýzy

Dne 24. dubna 2013 převzal redaktor **Hospodářských novin Vojtěch Blažek** ocenění **Novinářská cena 2012** v kategorii psané investigativy. Cenu získal za sérii článků, která odhalila manipulace na Pozemkovém fondu.

Vojtěch Blažek se v oceněných člancích postupně zaměřoval na několik dílčích kauz, které zvýraznily negativní a ambivalentní rysy mediálního obrazu **Pozemkového fondu ČR** a otřásly postavením jeho tehdejšího ředitele **Radima Ziky**. Ten na svou funkci dne 13. června 2012 rezignoval.

**Předmětem** této analýzy je medializace zmíněných dílčích kauz. Analýza vychází z Blažkovy oceněné série, a úvodem proto přináší základní informace o jednotlivých kauzách v jejich časovém sledu a podání na stránkách **Hospodářských novin** a jejich webu **iHNed.cz**.

**Účelem** této analýzy je zachytit na daném příkladu některé aspekty fungování české žurnalistiky ve vztahu ke společensky závažným tématům. Analýza se snaží odpovědět na otázku, jak ostatní média se zmíněnými kauzami pracovala, zda je nějak rozvíjela, jakou pozornost jím jednotlivé tituly věnovaly a kteří novináři o nich psali. Součástí analýzy je i posouzení toho, jak se pod vlivem této publicity vyvíjel mediální obraz **Pozemkového fondu** a jak a s jakým úspěchem na ni reagovalo PR této instituce.

Analýza **pokrývá období**, které začíná 9. listopadem 2011, kdy vyšly první příspěvky z Blažkovy série, a končí 31. prosincem 2012, kdy **Pozemkový fond ČR** ve své dosavadní podobě ze zákona zanikl a své agendy postoupil nově zřízenému **Státnímu pozemkovému úřadu**, který svou činnost zahájil 1. ledna 2013.

## 2. Jednotlivé kauzy na stránkách **Hospodářských novin** a **iHNed.cz**

V průběhu sledovaného období publikoval **Vojtěch Blažek** (několikrát pod zkratkou „vob“) v **Hospodářských novinách (HN)** celkem **40 článků** (ve třech případech jako spoluautor), které se týkaly skutečných či domnělých manipulací na **Pozemkovém fondu ČR** a nezářídka vycházely na titulní stránce tohoto média. Na webu **iHNed.cz** mu v této době vyšlo **32 článků** (z toho čtyři ve spoluautorství), které byly zpravidla totožné nebo téměř totožné s jejich tištěnými verzemi a týkaly se níže uvedených kauz, resp. námětů.

### 2.1. *Kauza Frydrych*

Dne **9. listopadu 2011** Blažek upozornil na starý prohřešek stávajícího šéfa poradců **Pozemkového fondu Michala Frydrycha**. Ten „podle dokumentů, které se HN podařilo získat“, v době, kdy zastával funkci ředitele liberecké pobočky fondu (kolem roku 2005), výhodně převedl na svého otce rozsáhlé státní pozemky. (43,4 hektaru pro otce. Podepsán jeho syn, vlivný státní úředník, HN 9.11.2011.) Podle HN byl Frydrych zapleten i v dalších machinacích s pozemky. V roce 2006 Frydrych z fondu „odešel“, o tři roky později se navrátil a nastoupil do jeho pražského ústředí, kde už tehdy řediteloval Radim Zika.

Frydrych úvahy o tom, že šel otci na ruku, odmítl s tím, že „střet zájmů tam nikdy nebyl deklarován a potvrdil to kontrolní odbor“. Už 11. listopadu ale ve své funkci vedoucího poradenské sekce skončil. „Nechci svým setrváním ve funkci posloužit jako důvod k zpochybnování práce pracovníků pozemkového fondu,“ napsal Frydrych do rezignačního prohlášení.

### 2.2. *Poradci z ODS*

O několik dní později, **15. listopadu 2011**, Vojtěch Blažek nepřímo vyslovil podezření, že ředitel Radim Zika svým známým z liberecké ODS „otevřel na fondu dobře placenou trafikou“. Jednalo se o bývalého libereckého primátora **Jiřího Kittnera** a manažera komunikace ODS Libereckého kraje **Petra Žídka**. „Podle informací HN“ měli Kittner a Židek uzavřené smlouvy s odměnami 420 a 720 tisíc ročně. (Úřadu radí pochybní experti z ODS, HN 15.11.2011.)

### 2.3. *Plýtvání veřejnými prostředky*

Koncem měsíce, konkrétně **26. listopadu 2011**, server **Aktuálně.cz** informoval o zprávě ministerstva zemědělství o transformaci **Pozemkového fondu**. Ministerská zpráva mimo jiné kritizovala plýtvání veřejnými prostředky. Fond

vypisoval veřejné zakázky, které sahaly za rok 2012, a měly tudíž delší dobu plnění, než byla plánovaná existence této instituce. Ministerstvo ve zprávě negativně hodnotilo dva tendry: první na zakázku za 140 milionů, ve které si fond hodlal koupit právní služby na čtyři roky, a pak soutěž na stavební práce v hodnotě půl miliardy, které měly skončit dva roky po ukončení činnosti fondu. (Úřad vypsala tendry na dobu, kdy již nebude existovat, aktuálně.cz 26.11.2011.)

Vojtěch Blažek v návaznosti na toto téma o tři dny později v Hospodářských novinách upozornil na školení, které svým úředníkům fond zaplatil a které je mělo naučit, jak lépe „hospodařit s energií a vyrovnat se se sedavým zaměstnáním a stresem“. Školení si fond objednal u bývalého kulturisty **Víta Chaloupky**, „známého dietologa a cvičitele českých celebrit“. A také známého Radima Ziky. Podle informací HN si úředníci stěžovali, že seminář byl úplně zbytečný. Vojtěch Blažek v této souvislosti uvedl, že zpráva ministerstva zemědělství se kromě jiného pozastavila i nad tím, že rok před koncem fondu je na školení a semináře rozpočtováno 8,4 milionu. (Úředníci končí. Ale ještě si zaplatili kurz proti stresu, HN 29.11.2011.)

## **2.4. Pozemky v Bruntálu**

Následně, **16. prosince 2011**, Vojtěch Blažek v jiném článku upozornil na možný střet zájmů na bruntálské pobočce Pozemkového fondu. Její šéf **Emanuel Havelka** podle něj „zajistil“ 300 hektarů polí a luk farmě svého syna **Ludka Havelky**, který část pozemků získal bez soutěže za vyhlásovací ceny. (Úředník zajistil synovi 300 hektarů polí, HN 16.12.2011.)

## **2.5. Pozemky v Bedřichově**

Zhruba o měsíc později, **13. ledna 2012**, přišel Vojtěch Blažek s dalším relevantním zjištěním. Ředitel Pozemkového fondu **Radim Zika** podle něj schválil prodej zemědělských parcel v jizerskohorském lyžařském středisku **Bedřichov** firmě **Bio Shop** s odůvodněním, že firma na nich bude hospodařit. Transakce vypadala jako připravená spekulace. Firma by si za 1,3 milionu mohla při změně územního plánu přijít na 90 milionů Kč. (Při obchodu s pozemky v horách přišel stát o desítky milionů, HN 13.1.2012.)

## **2.6. Restituční nároky potomků Julia Bečváře**

O tři týdny později, **6. února 2012**, Vojtěch Blažek hned v několika příspěvcích zpochybnil způsob vypořádání restitučních nároků potomků velkostatkáře **Julia Bečváře**, kterému kdysi patřila pole, na jejichž místě dnes v Praze stojí například budova Českého statistického úřadu, hotel **Don Giovanni** a sídliště **Solidarita**. Podle Blažkových informací „úředníci spočítali, že restituenti mají nárok na parcely v hodnotě 84 milionů“. Dozorčí rada fondu ale údajně v předchozím roce schválila, že restituenti dostanou náhradní pozemky, jejichž hodnota je nejméně miliardová. (Kvůli jedné restituci by stát přišel o stamiliony, HN 6.2.2012.)

## **2.7. Pozemky v Hostivici**

Krátce poté, **13. února 2012**, Vojtěch Blažek upozornil na další možné „machinace s půdou“. Tentokrát se týkaly pozemků v katastru **Hostivice** u Prahy, o které za komunistů přišel strýc dnešních restituentek **Jindry Kvapilové** a **Radmily Kubešové**. Dnes je na parcelách dráha **ruzyňského letiště**, a restituentky proto chtěly po státu náhradní pozemky. Podle Blažka „nejdřív úředníci spočítali, že mají dohromady dostat náhradní pozemky za 240 tisíc. Pak se však opravili na 5,9 milionu - propočít tady zvýšili 24krát“. Blažek v této souvislosti uvedl, že „i na Pozemkovém fondu při hloubkové kontrole zjistili, že úředníci skutečně nároky restituentů nadhodnocovali a že šlo zřejmě o propracovaný systém“. (Stamilionové machinace s půdou, policista si neví rady, HN 13.2.2012.)

## **2.8. Kauza Placzková**

Na samém konci téhož měsíce, **29. února 2012**, Vojtěch Blažek odstartoval další mediální kauzu související s Pozemkovým fondem. Informoval o tom, že **Radim Zika** uzavřel v dubnu 2011 smlouvu o ekonomickém poradenství a konzultační činnosti s dvaadvacetiletou **Lucií Placzkovou**, přítelkyní svého dobrého známého, hokejového trenéra **Aloise Hadamczika**. Celková odměna za poradenské služby mladé ženy s maturitním vzděláním mohla podle smlouvy dosáhnout 270 tisíc korun, což podle propočtů HN představovalo 500 korun na

hodinu. Zika se přitom bránil „vysvětlit, co pro jeho úřad mladá poradkyně konkrétně dělá“. (Hadamczikova přítelkyně radí fondu za 270 tisíc, HN 29.2.2012.)

## 2.9. Pronájem v budově Aloise Hadamczika

Záhy nato, 13. března 2012, přišel Vojtěch Blažek s dalším odhalením. Vyšlo najevo, že ostravská pobočka Pozemkového fondu sídlí od konce roku 2010 v budově, která patří firmě **Aloise Hadamczika Buly s. r. o.** Ve svém předchozím ostravském sídle přitom úřad podle zjištění HN platil ročně 871 tisíc za necelých 800 metrů čtverečních. U Hadamczika to bylo přes tři miliony za 1 400 metrů (při dvouleté smlouvě 6,6 milionu). Čili úřad podle těchto údajů sice pořídil větší kanceláře, avšak cena za metr čtvereční byla více než dvojnásobkem té původní. (Úřadují u Hadamczika, ředitel je jeho kamarád, HN 13.3.2012.)

## 2.10. Rezignace Radima Ziky

Dne 13. června 2012 web iHNed.cz informoval, podobně jako řada dalších médií, o rezignaci **Radima Ziky** na ředitelský post, k níž se Zika dle oficiální verze rozhodl „z osobních důvodů“. V podání Vojtěcha Blažka „problematický šéf“ Pozemkového fondu odešel „po řadě skandálů“ poté, co se o rezignaci „dohodl s premiérem Nečasem“. Úřadujícím ředitelem fondu se poté stal **Petr Šťoviček**, jeho dosavadní první náměstek. (Problematický šéf Pozemkového fondu Zika končí. Odchází po řadě skandálů, iHNed.cz 13.6.2012.)

## 2.11. Pozemky ve Špindlerově mlýně

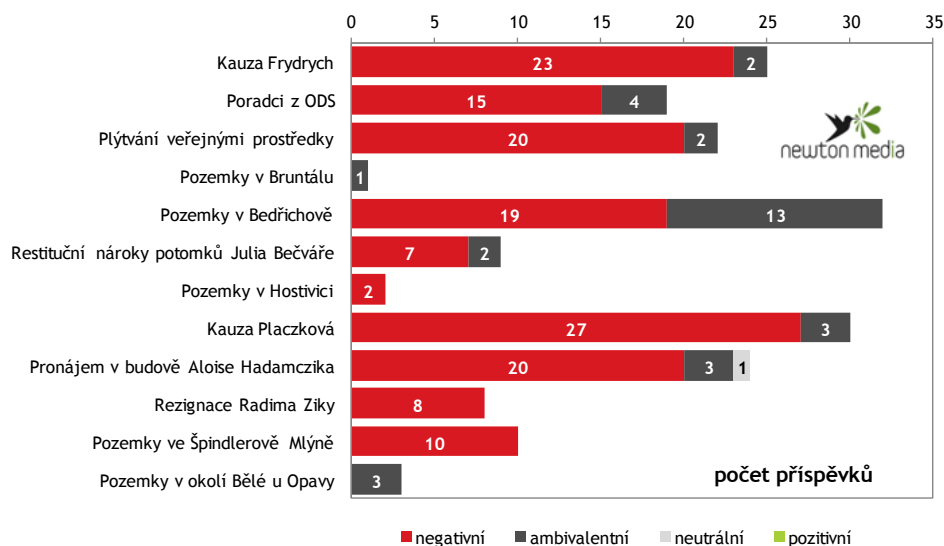
Problematice Pozemkového fondu ČR se Vojtěch Blažek loni věnoval i po Zikově rezignaci a 1. října 2012 upozornil na restituční spor ve Špindlerově Mlýně. Restituent **Jiří Kerles** v něm zažaloval stát, aby mu převedl do vlastnictví víc než 17 hektarů parcel v tomto horském středisku a jeho blízkém okolí. Blažek vyslovil podezření, že pozemky jsou ve skutečnosti určeny pro někoho jiného. Kerles totiž stejným způsobem nedávno vysoudil jednu parcelu v Praze. A okamžitě ji převedl na „neprůhlednou“ švýcarskou firmu Dimag, pro niž podle HN pracovala advokátní kancelář Jana Šťovička, bratra **Petra Šťovička**, úřadujícího šéfa Pozemkového fondu, „skandály provázené instituce, která půdu restituentům prodává“. Petr Šťoviček možnou vazbu kategoricky popřel. „Absolutně mohu vyloučit, že existuje jakékoliv propojení mé osoby s firmou Dimag,“ prohlásil. (Stát může přijít o velké pozemky v Krkonoších, HN 1.10.2012.)

## 2.12. Pozemky v okolí Bělé u Opavy

O měsíc později, 1. listopadu 2012, pak Vojtěch Blažek upozornil na další připravovanou spekulaci s půdou ve správě Pozemkového fondu. Jednalo se o pozemky v okolí Bělé u Opavy, pod nimiž se skrývá ložisko písku, „jehož hodnotu odborníci vyčíslili na dvě miliardy korun“. Loni v létě o ně soudní cestou zažádala **Ludmila Gallusová**, a to jako o náhradu za jiné, dnes již zastavěné pozemky, o něž její rodina přišla za komunistů. Podle Blažka přitom „několik indicií“ naznačovalo, že tyto pozemky „mohou ve skutečnosti rozhodnutím soudu skončit“ u **Aloise Hadamczika**, mezi nímž a čtyřiaosmdesátiletou restituentkou existovalo „obchodní spojení“. Ta totiž od roku 2008 na základě svých zákonných nároků získala na různých místech celkem šest vesměs lukrativních pozemků. A pět z nich obratem prodala právě Hadamczikovi nebo jeho synovi Marcelovi. Podle Blažkových informací úřady už chystaly převedení dotčených pozemků do státních rezerv, čímž by se staly neprodejnými. Nebylo ale možné vyloučit, že než se tak stane, stihne je restituentka pravomocně vysoudit. (Pole za dvě miliardy. Získá je Hadamczik? HN 1.11.2012.)

## 2.13. Počet článků o jednotlivých kauzách na stránkách HN a iHNed.cz

Na stránkách **Hospodářských novin** a jejich webu **iHNed.cz** bylo výše uvedeným námětům ve sledovaném období věnováno celkem **98** příspěvků. Kromě Vojtěcha Blažka, který, jak již bylo zmíněno, napsal nebo se autorsky podílel na 72 člancích, se jim v té či oné míře věnovali i další členové redakce, a to nejčastěji Petr Honzejk, Radek Kedroň, Luboš Kreč a Jiří Leschtina (všichni čtyřikrát).



Graf uvádí, v kolika příspěvcích a s jakým hodnotovým vyzněním pro Pozemkový úřad ČR se v **Hospodářských novinách** a na jejich webu **iHNed.cz** psalo o jednotlivých sledovaných kauzách. Mnoho článků se tematicky neomezovalo jen na jednu mediální kauzu a odkazovala někdy i na několik dalších. Kauzy jsou v grafu řazeny v chronologickém pořadí od časově nejstarší k časově nejnovější.

Jak patrné z grafu, některé náměty měly velmi krátkou životnost - konkrétně se jednalo především o podezření ohledně pozemků v Bruntálu, Hostivici a v okolí Bělé u Opavy. Oproti tomu ke kauze Frydrych se **Hospodářské noviny** a jejich web **iHNed.cz** opakovaně vracely a předkládaly ji jako příklad úspěšnosti investigativní žurnalistiky a mediálního tlaku, který vedl k rezignaci zkompromitovaného úředníka na svůj úřad a tím de facto i k určité očistě institucionální sféry. Obdobně tomu bylo i v případě Žikových politických přízněnců z ODS Jiřího Kittnera a Petra Žídka, kteří byli brzy donuceni se poohlédnout po jiných zdrojích příjmů, a to patrně i na popud ministerstva zemědělství.

Největší publicitu pak měla otázka pozemků v Bedřichově a kauza údajné poradenské výpomoci dvaadvaceti leté Lucie Placzkové a, jak později vyšlo najevo, i její matky. V obou případech ostatně mohly **Hospodářské noviny** poměrně brzy poukázat na to, že se jimi začala zabývat **Policie ČR**.

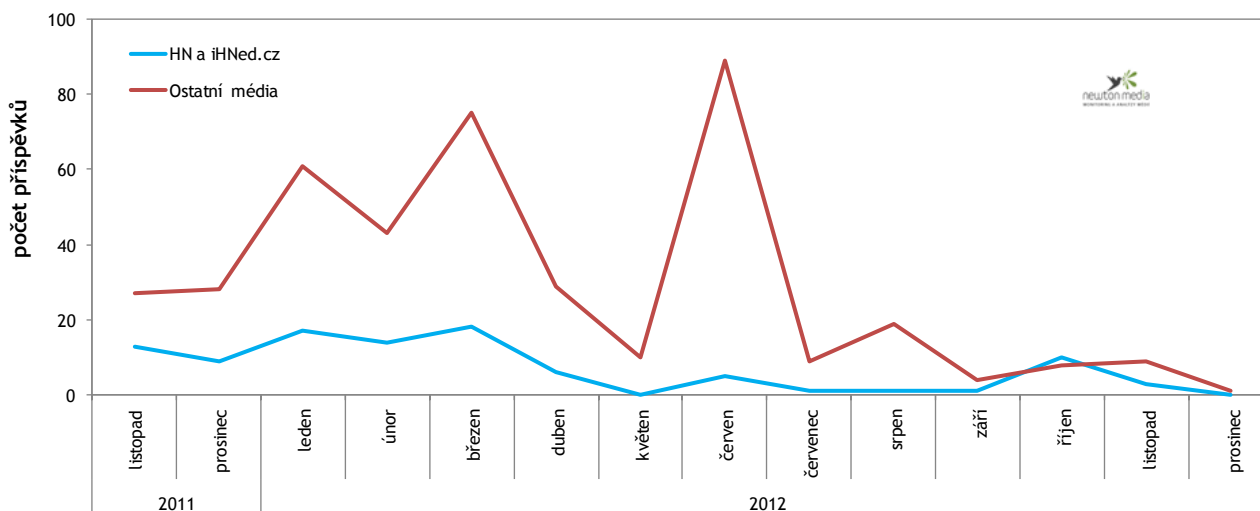
Vcelku pak můžeme poměrně přesvědčivě dovést, že právě tyto dvě nejsledovanější kauzy, jakož i jiné indicie marnotratnosti při hospodaření s veřejnými prostředky, nejvíce otřásl postavením Radima Žiky, a přispěly tím k jeho rezignaci na post ředitele Pozemkového fondu ČR.

Vzhledem k velmi vysoké míře negativity, která je patrná z grafu, lze **Hospodářským novinám** a jejich webu **iHNed.cz** částečně vytknout zaujatost vůči Pozemkovému fondu a jeho představitelům. Neznamená to, že by Vojtěch Blažek a jeho redakční kolegové neposkytovali prostor argumentům druhé strany, nezřídka je ale vzápětí zcela zpochybňovali. Na druhou stranu ale Pozemkový fond ČR prakticky po celou dobu jeho existence od 90. let provázely různé aféry, které většinou končily do ztracena. Jistou „angažovanost“ novinářů lze proto v tomto případě považovat za faktor, který organicky vyvažuje nedostatečnou efektivnost policejní a justiční mašinerie a morální i etickou otrlost některých politiků a činovníků.



### 3. Vývoj publicity - porovnání HN a iHNed.cz s ostatními médii

O Pozemkovém fondu ČR se v médiích od 11. listopadu 2011 do konce roku 2012 v různých kontextech a v různém rozsahu zmiňovalo celkem 4 165 příspěvků. Z toho se tématy, které v Hospodářských novinách otevřel Vojtěch Blažek, ve všech sledovaných médiích zabývalo „jen“ 510 příspěvků, čili něco přes 12 % z celkového počtu. Z těchto 510 příspěvků pak 98 připadlo na Hospodářské noviny a jejich web iHNed.cz a 412 na ostatní média. Relativní poměr byl tudíž 4,2 ku jedné ve prospěch ostatních médií.



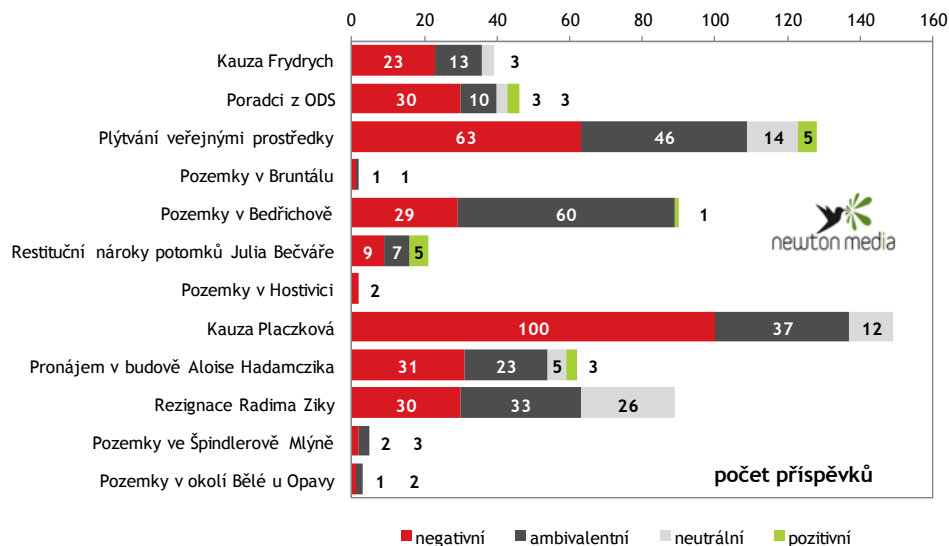
Graf ve dvou spojnicích zaznamenává počty relevantních příspěvků, a znázorňuje tak meziměsíční vývoj celkové medializace všech námětů, jimiž se Vojtěch Blažek zabýval v oceněné sérii svých článků, a to od 11. listopadu 2011 do konce roku 2012. Spojnice porovnávají medializaci těchto námětů v Hospodářských novinách a na webu iHNed.cz s jejich publicitou v ostatních médiích.

Nejvyšší vrcholy spojnic na grafu se ve velké míře kryjí s měsíci, v nichž Vojtěch Blažek přišel s nejsledovanějšími náměty. Týká se to především ledna 2012 (Pozemky v Bedřichově) a března 2012 (kauza Placzková a otázka pronájmu v budově Aloise Hadamczika). V červnu 2012 pak obzvláště ostatní média přirozeně sotva mohla přehlédnout fakt rezignace Radima Ziky.

Výrazné vybočení ze vzájemných proporcí představuje říjen 2012, kdy ostatní média zjevně vesměs ignorovala pokus Hospodářských novin o medializaci sporu o pozemky ve Špindlerově Mlýně.

## 4. Medializace sledovaných kauz v ostatních médiích

### 4.1. Počet článků o jednotlivých kauzách



Graf uvádí, v kolika příspěvcích a s jakým hodnotovým vyzněním pro Pozemkový úřad ČR se psalo o jednotlivých sledovaných kauzách v ostatních médiích (tj. mimo *Hospodářských novin* a webu *iHNed.cz*). Mnoho článků se tematicky neomezovalo jen na jednu mediální kauzu a odkazovalo někdy i na několik dalších. Kauzy jsou v grafu řazeny v chronologickém pořadí od časově nejstarší k časově nejnovější.

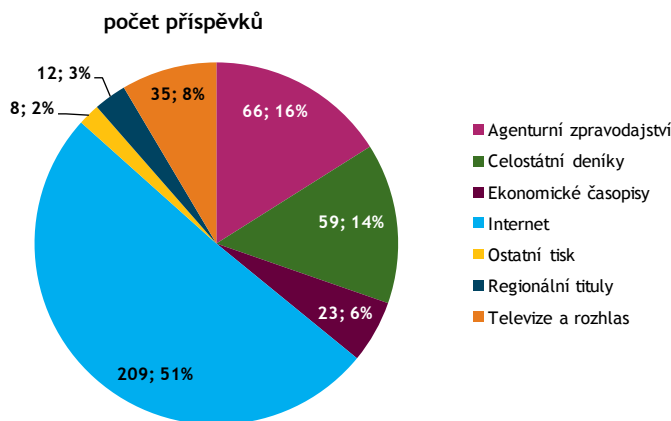
Proporce sledovanosti jednotlivých kauz v ostatních médiích se v některých případech poměrně výrazně odlišují od relativních poměrů jejich frekventovanosti na stránkách *Hospodářských novin* a jejich webu *iHNed.cz*. Zatímco nízká publicita pozemkových sporů či manipulací v Bruntálu, Hostivici, Špindlerově Mlýně a Bělé u Opavy tyto poměry v zásadě kopíruje, potom velmi vysoká medializace kauzy plytvání veřejnými prostředky z těchto relací silně vybočuje. Bylo to způsobeno větší citovaností ministerské zprávy, z níž tato kauza původně vycházela.

Větší pozornost si ovšem zaslouží rozdílnosti v hodnotové struktuře referencí o jednotlivých námětech. Oproti *Hospodářským novinám* a webu *iHNed.cz* je u ostatních médií zjevný dílčí posun od negativity ve vztahu k Pozemkovému fondu a jeho představitelům, a to směrem k ambivalenci, neutralitě, a ojediněle dokonce i k pozitivitě, kdy se některé příspěvky jednoznačně postavily na stranu Pozemkového úřadu a Blažkovy články například označily za „povrchní dílka“ a produkt autorovy „zmatenosti“. (Restituce - bombastické novinářské bláboly, Jaroslav Cabal, *virtually.cz* 10.2.2012 a *neviditelnypes.cz* 16.2.2012.)

Nehledě na toto částečné zmírnění negativní tonality doznal mediální obraz Pozemkového fondu zásluhou Vojtěcha Blažka a jím otevřených kauz nemalé újmy. A přitom v jiných kontextech (asi vůbec nejčastěji se média o Pozemkovém úřadu zmiňovala v souvislosti s církevními restitucemi) v médiích ve vztahu k této instituci zpravidla početně dominovaly neutrální reference.

Po faktografické stránce ostatní média kauzy zachycené v Blažkových člancích na stránkách *Hospodářských novin* a na *iHNed.cz* rozvíjela jen minimálně, jistou přidanou hodnotu v tomto ohledu přinášela snad jen rozhlasová a televizní interview Radima Žiky. Rozdíl proto spočívaly převážně jen ve způsobu podání Blažkových zjištění a výsledné tonalitě, případně v jejich interpretaci (u názorových článků), a nezdá se pohybovaly jen ve stylistické rovině. Ojedinělé výjimky z tohoto pravidla pak představovaly příspěvky dosti spekulativního charakteru, například o vztahu mezi Pozemkovým fondem a Ministerstvem zemědělství ČR (Bendlův joystick, Táňa Králová, *Euro* 16.1.2012), nebo o politickém pozadí Žikovy rezignace (Šéf Pozemkového fondu Radim Žika odešel na premiérův nátlak, István Léko, *ceskapozice.cz* 16.6.2012).

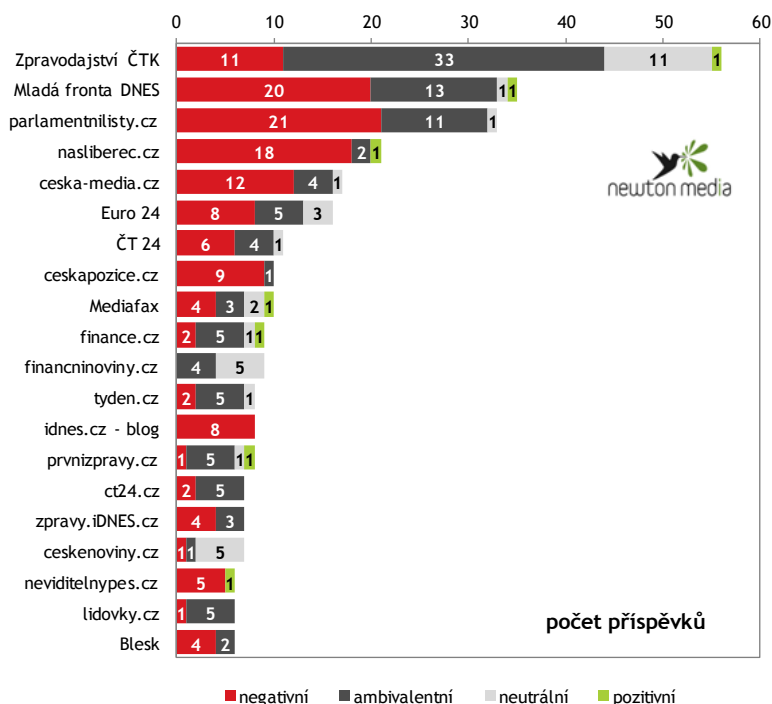
## 4.2. Medializace podle skupin médií (bez HN a iHNed.cz)



Grafy zachycují medializaci sledovaných kauz v jednotlivých skupinách médií. Mezi celostátní deníky nebyly zařazeny *Hospodářské noviny*, internet nezahrnuje web *iHNed.cz*.

Mezi jednotlivými skupinami médií nejčastěji sledovaným kauzám věnoval pozornost internet (209 příspěvků; bez webu *iHNed.cz*), následovalo agenturní zpravodajství (66 příspěvků) a po něm celostátní deníky (59 příspěvků; bez *Hospodářských novin*). Poněkud zarážející je **nezájem tištěných regionálních titulů** (pouhých 12 příspěvků).

## 4.3. Média nejčastěji píšící o kauzách Pozemkového fondu



Graf uvádí média, která sledovaným kauzám věnovala šest a více příspěvků a zachycuje i jejich hodnotové vyznění. Do seznamu nejsou zahrnuty *Hospodářské noviny* a jejich web *iHNed.cz*.

Médiiem, které se (kromě Hospodářských novin) sledovaným kauzám věnovalo nejčastěji, bylo **Zpravodajství ČTK**, jež o nich psalo celkem v 56 příspěvcích, a to nejčastěji ambivalentně, což v daném kontextu odpovídá charakteru agenturního zpravodajství. Na druhé příčce pomyslného žebříčku se umístila **Mladá fronta DNES** (35), následovaná internetovými **Parlamentními listy** (33), které ovšem podobně jako internetový deník Česká média (17) přebírají mnoho článků z jiných zdrojů. Největší míru negativity zaznamenal regionálně zaměřený web **nasliberec.cz** (23 příspěvků; čtvrtý v pořadí), jehož redaktor Jaroslav Tauchman si vůči Pozemkovému fondu a Radimu Zikovi nebral žádné servítky.

Z dalších médií si pochvalu zaslouží televizní stanice **ČT 24**, která jako veřejnoprávní médium zohlednila společenský význam sledovaných kauz a odvysílala 11 příspěvků. Oproti tomu se jako poněkud překvapivý může jevit **nezájem Lidových novin** (čtyři krátké příspěvky), jejich webu **lidovky.cz** (šest), a zejména pak levicově se profilujícího deníku **Právo** (čtyři) a webu **novinky.cz** (tři příspěvky).

## 5. Reakce Pozemkového fondu ČR

Tiskové oddělení Pozemkového fondu ČR věnovalo nemalé úsilí tomu, aby prezentovalo své vidění sledovaných kauz a uvedlo je, ze svého hlediska, na „pravou“ míru. Na svých internetových stránkách dokonce do zvláštní složky umístilo své reakce na články v Hospodářských novinách, na které dnes odkazuje i internetový archiv Státního pozemkového úřadu na adrese <http://www.pfcr.cz/spucr/page.aspx?KategoriID=250>. V době zpracování této analýzy byla ovšem většina těchto odkazů nefunkčních.

Velmi aktivní byla tisková mluvčí Pozemkového fondu **Monika Machtová**, kterou v souvislosti se sledovanými náměty jmenovitě citovalo 47 příspěvků. A v neposlední řadě se k těmto kauzám vyjadřoval i bývalý ředitel fondu **Radim Zika**, kterému média uveřejnila několik příspěvků a který jim poskytl několik rozhovorů - například **Právo** (Veškeré větší výdaje schvaluje dozorčí rada, 15.12.2011), televizi **ČT 24** (Interview s ředitelem Pozemkového fondu ČR Radimem Zikou, Interview ČT24, 18:30, 16.3.2012), rozhlasové stanici **ČRo 1 - Radiožurnál** (Rozhovor s ředitelem Pozemkového fondu Radimem Zikou, Dvacet minut Radiožurnálu, 17:06, 21.3.2012), a dokonce i **Hospodářským novinám** (Hadamczikova přítelkyně byla hloupost, ale za ostatním si stojím, HN 2.4.2012).

Radim Zika, v médiích označovaný za chráněnce neúspěšného prezidentského uchazeče **Přemysla Sobotky**, získal post v čele Pozemkového fondu poté, co **ODS** na podzim roku 2008 prohrála krajské volby, v nichž kandidoval na pozici hejtmána **Libereckého kraje**. Ve své nové funkci sám sebe nejednou prezentoval jako osobnost, která v řadě věcí na Pozemkovém fondu zjednala nápravu dřívějších nedostatků. Kritiku hospodaření této instituce pak odmítal s tím, že Pozemkový úřad s veřejnými prostředky neplýtvá, že své výdaje snižuje a že je výdělečnou institucí, která přispívá do státního rozpočtu. (Např. Pozemkový fond loni hospodařil se ziskem téměř miliardy korun, **Mediafax** 25.1.2012.)

**Vojtěch Blažek** se ve svých článcích několikrát nedokázal vyvarovat nepřesností nebo zkratkovitých zjednodušení, která se zpravidla týkala postupů ve věcech restituce zemědělské půdy. Ve svém tiskovém prohlášení ke kauze restitučních nároků potomků **Julia Bečváře** proto Zika například dokázal vcelku přesvědčivě argumentovat, že **Blažek** pominul rozdíl mezi oceněním restitučních nároků v „restitučních korunách“ a jejich tržní hodnotou (viz <http://www.pfcr.cz/spucr/page.aspx?OdkazyID=1053>), a mediální rozruch kolem této konkrétní kauzy zřejmě i díky této reakci velice rychle utichl. Možnost jakýchkoli svých pochybení v restitučních záležitostech pak Zika důsledně odmítal i v návaznosti na další sledované kauzy. V případě **bedřichovských pozemků** například tvrzením, že společnost **BIO SHOP** „splnila všechny zákonem požadované podmínky a pro odmítnutí její nabídky tak nebyl žádný relevantní důvod“. (Fórum čtenářů: Směna pozemků v **Bedřichově**, **MfD** 2.8.2012.)

Za svou jedinou chybu Zika uznal přemrštěnou odměnu pro středoškolačku **Lucii Placzkovou** (viz např. zmíněné interview pro **ČT 24**). Po své červnové rezignaci Zika nějakou dobu figuroval na kandidátce **ODS** pro krajské volby v **Libereckém kraji**, v srpnu 2012 z ní odstoupil. V současné době je místopředsedou regionálního sdružení **ODS** v **Libereckém kraji**.

Zikova rezignace na post ředitele Pozemkového fondu utlumila loňské mediální vlny kolem této instituce, kterou různé skandály a podezření periodicky obklopovaly už od v 90. let. Čas ukáže, zda se vedení a PR nástupnického Státního pozemkového úřadu z tohoto „krizového vývoje“ dokázalo poučit.

## 6. Závěr

Vojtěch Blažek ve své „sérii článků, která odhalila manipulace na Pozemkovém fondu“, věnoval této instituci soustavnou pozornost a bezpochyby přispěl k rezignaci jejího „problematického šéfa“ Radima Ziky. Tato soustavná medializace ozřejmila slabší i silnější stránky investigativní žurnalistiky, její možnosti a meze. Prvním úspěchem kampaně bylo hned na jejím začátku neobvykle rychlé rozuzlení kauzy Frydrych, jejíž hlavní aktér do dvou dnů odešel (či byl odejit?) z funkce šéfa poradců Pozemkového fondu. Přesto ale Vojtěch Blažek v dalších týdnech a měsících vstupoval na tenký led či na močalovitou půdu právě v případech, kdy se snažil zpochybnit zákonnost nebo alespoň korektnost pozemkových převodů. Dostával se přitom do oblastí, kde vládou paragrafy a právní kličky, a jakoby suploval roli policejních a justičních orgánů, které se z nich samy leckdy po léta nejsou schopny vymotat, a to i tehdy, kdy se v tomto kontextu z laického pohledu jedná o střet zájmů a korupční jednání. Pokud by se Blažek věnoval jen pozemkovým kauzám, asi by (v krátkodobé i střednědobé perspektivě) už nedosáhl o moc lepšího výsledku než Don Quijote v souboji s větrnými mlýny. Svědčí o tom i relativní přesvědčivost některých tiskových prohlášení Pozemkového fondu, která na takové kauzy reagovala.

Vojtěch Blažek ale zároveň poukazoval i na zjevné a snadněji napadnutelné projevy manažerské arogance a nepotismu, jehož se Radim Zika dopustil při zajišťování výhodných melouchů svým známým. Těmito svými prohřešky Zika zpochybnil věrohodnost svých tvrzení o úsporném a efektivním hospodaření Pozemkového fondu, chytil se do pastí a za Blažkova vydatného, někdy snad až příliš drsného přispění se v mediální rovině zcela znemožnil. Lze doufat, že i díky bdělosti médií se jeho nástupci i vysokí úředníci na jiných postech budou více snažit dodržovat racionální pravidla manažerské a úřednické etiky.

Ostatní média k publicitě sledovaných kauz dosti výrazně přispěla, třebaže je v průměru vyhodnocovala o něco méně negativně a přestože je po faktické i spekulativní stránce rozvíjela jen v ojedinělých případech. Poněkud překvapivý je nezájem některých důležitých médií, konkrétně deníků Lidové noviny, Právo a prakticky všech regionálních tiskových titulů.

## 7. Sledovaná média

<http://www.newtonmedia.cz/monitorovana-media>